

Становище

за дисертационния

труд **на**

Джулия Ромеова Йорданова докторант

в ЮЗУ "Неофит Рилски"

Факултет по изкуства, катедра "Хореография"

на тема:

“Хореографии за деца в балетното изкуство и в художествената гимнастика. Процеси на изграждане и усвояване. Специфики”

за присъждане на образователната и научна степен доктор по научна специалност „Музикознание и музикално изкуство” в професионално направление 8.3. „Музикално и танцово изкуство”

научен ръководител: проф. д.изк. Анелия Янева

Актуалност на темата

Танцът извечно е съпътствал човешката дейност във всичките ѝ сфери на изява, бил е и продължава да бъде и в настоящия момент органична част от духовните и светски проявления, от естетическите и художествени търсения на човешкия дух.

Балетът със своята красива поетика и изящество, с магнетичното си въздействие и имагинерно преживяване още с оформянето си като концепт/модел през 16 век детерминира интереса на творците от всички изкуства и навлиза като декоративен или драматургичен сегмент в драматичните и музикално-театрални жанрове. В съвременната практика

танцът е неотменна и атрактивна част и от развлекателните шоу програми, мощно настъпва и в спорта /в най-голяма степен в художествената гимнастика, и в по-малка при спортната, синхронното плуване, фигурно пързаляне/, като захранва и обогатява с изящество и финес техническата компонента, извеждайки я на ниво художественост.

В търсене на нови и дръзки творчески територии, красива визия, съвършенство на движенията, художествената гимнастика призната като познатата ни дисциплина през 1961 г., безспорно и целенасочено се опира на балетните канони, стилистика и лексика, имплантира ги в себе си и пречупвайки ги през уникалността на своята специфика, сътворява истински балетни хореографии-миниатюри, превръщащи спорта в изящно изкуство.

Приветствам избора на Джулия Йорданова да посвети дисертационният си труд на една непозната и неизследвана в българската научно-изследователска мисъл тема - *“Хореографии за деца в балетното изкуство и в художествената гимнастика. Процеси на изграждане и усвояване. Специфики”*, да потърси връзката между балетното изкуство и художествената гимнастика, да направи сравнителен анализ, като конструира интегрално и детайлно парадигмата на техните допирни точки, качествени отлики, и проектира чрез двойната обратна връзка ползотворния обмен между двете направления.

Подборът на темата не е случаен, инспириран е и мотивиран от личните интереси и пристрастия на докторантката. Отличната ѝ теоретична подготовка, придобита в НМА "Проф. Панчо Владигеров" - специалности Балетна педагогика и Балетна режисура, богатия ѝ ползотворен опит, съответно като балетен артист, хореограф, режисьор, педагог, еднакво убедително изявяващ се както в класическия репертоар, така и в модерните съвременни проявления на танцовото, театралното, филмово изкуство, ѝ дават възможност сигурно и качествено да навлезе в проблематиката на изследването.

Структура на дисертационния труд

Дисертационният труд е с изследователски и аналитичен характер от типа теоретико-приложен. Общият му обем е от 235 страници, от които 219 основен текст, състои се от увод, 4 глави и заключение. Библиографията наброява общо 107 хронологично подредени източника: 90 книги и 17 интернет източника. Разработката е илюстрирана с 11 снимки, поместени в приложенията.

Авторефератът лаконично, но коректно и точно синтезира същността на изследваната и разработваната теза.

Докторантката има 4 публикации и 3 доклада по спецификата на дисертационния труд, коректно са изведени и генерираните приноси моменти.

Описание и оценка

В увода след краткия обзорен преглед на балетното изкуство и художествената гимнастика, проследяващ тяхното зараждане, концептуализиране и генезис, е отделено място на появата им в България, на принципните им отлики, и на спецификата в подхода съответно при балетния спектакъл и при спортното състезание. Докторантката акцентира върху различията и трудностите при поставяне на хореографии за деца, доминирани и в пряка релация с физическите дадености, сложността на тематичния кръг и способността за претворяване на художествен образ.

Във въвеждащата част са експонирани целта на изследването, формулирани са и конкретните задачи.

Уточнени са и прецизирани важните детайли, относно проучеността на проблема, селекцията и разработката на материала, визират се използваните методи - универсални - исторически подход, анализ, синтез, сравнение, обобщение, индукция, дедукция и частните - базирани върху личните наблюдения и емпиричния опит.

Първа глава е структурирана под формата на подробен съпоставителен анализ между класическия екзерсис в балетното изкуство и загревката в художествената гимнастика. На базата на ходовете, позициите на ръцете, краката, позите, скоковете в алегро, батманите са изведени сходните движения, построения, упражнения, положения, приложими и общовалидни и за двете направления. Всеки един от разглежданите компоненти е детайлно анализиран и илюстриран, което благоприятства визуалната представа, създава точност и яснота за процеса на подготовка и изпълнение.

Дисертантката откроява съществените отлики, както и движенията изявяващи и характерни, съответно само за балета или персонално за художествената гимнастика, спира се и на рядко използваните.

Йорданова подчертава значимостта на интеграцията и на новите експериментаторски, технически и творчески възможности, които симбиозата между двете артистични направления предоставя. На финала на главата Джулия Йорданова достига до извода: "*..... Класическият екзерсис има позитивно влияние и върху художествената гимнастика, като повлиява върху композициите, координацията и правилното изпълнение на движенията гимнастическите съчетания. От друга страна немалка част от загреващите движения в гимнастиката могат да се използват и в класическия екзерсис, доколкото те спомагат за развиване на физическите данни на детето обърнатост на краката, поголям разкрач – така наречения по-голям „шаг“.*

Независимо, че едното се третира като спорт, а другото – като изкуство, те са взаимосвързани и при правилното построяване на урока от страна на педагога или треньора, използването на движения и упражнения от другото направление би могло да помогне за доразвиване на различни качества...."

Танцовите миниатюри за деца в балетното изкуство и в художествената гимнастика са обект на изследване във *втора глава*. След като разглежда спецификите на миниатюрата като форма и концепт/модел, дисертантката се фокусира и анализира приликите и отликите в танцовите хореографски миниатюри и в художествената гимнастика. За по-голяма яснота, четливост и прегледност, подбира и изследва миниатюри в двете направления създадени върху идентични музикални произведения. От тази гледна точка, Йорданова очертава функцията и ролята на хореографа в акта на сътворяване, като ги определя съответно - като водеща в танца - и второстепенна в художествената гимнастика.

Дисертантката се спира подробно върху техническите компоненти, водеща цел за гимнастиката и съпътстваща, неотменна част при балета чрез разгледаните нива на трудност, процесът на овладяването им и мястото на техническата компонента в интегралното художествено проявление при двата артпродукта.

Като *приноси* бих определила направените съпоставки и изводи относно хореографиите по една и съща музика - в балета и художествената гимнастика. Визираните миниатюри *"Умиращият лебед"* - Сен Санс, *Антре на Китри от балета "Дон Кихот"*, *вариация на Раймонда от едноименния балет*, *вариация на Есмералда от едноименния балет*, *"Болеро" /и във фигурното парзаяне/, "Кукли"*, са анализирани от гледна точка на музикалната форма и вписването ѝ в хореографския прочит и решение, толерантността към идейния замисъл на композитора, експресията на изпълнението, съответно в танцовото произведение и в съчетанието при художествената гимнастика.

С важно значение са направените изводи, относно сходствата и отликите при построяването и изпълнението на миниатюрите по отношение на техническия превес, образните и сюжетни сфери, доминирани от законите на сцената и спортната надпревара.

Трета глава разширява обхвата и мащаба на част от изследването във втора глава, като се фокусира конкретно върху цялостни хореографии за деца в балетното изкуство. Йорданова разглежда детския спектакъл като подход, модел, същностни характеристики и се спира на основните трайни модели и морфологична структура на приказките, концептуализирани от Владимир Проп - отправна и неотменна точка за всеки творец при тълкуването, интерпретацията и сценичната транскрипция. Съвсем логично и целенасочено като най-близки до детската сетивност и възприятие тя разглежда 8 балетни спектакъла, вписващи се в параметрите на трите категории: *балети за животни и птици* - /"Петя и вълкът", "Кончевихрогонче", "Жар птица"/; *балетни варианти на социални и битови приказки* - /"Куклената фея", "Пепеляшка", "Чиполино"; *балетни варианти на приказки за вълшебства* -/"Спящата красавица", "Лешникотрошачката", и само споменатото "Лебедово езеро". Анализът на творбите включва няколко ключови показатели и признаци: история на създаването, драматургични драматични и музикални принципи, мизансцен и хореографски прочит, технически и артистични проявления.

Именно на тази изследователска база дисертантката достига до важното и генерално заключение: "*... в балета класификацията на Проп е видоизменена. Основна характеристика в драматургията за балет е, че и в приказките за животни, и в социално-битовите приказки присъства вълшебството. Двуплановостта: реално действие – иреално /вълшебно/ е заложена още на драматургично ниво в балетните приказки. Хореографията, разбира се, отразява тази двуполност като реалното действие се изразява предимно чрез характерен танц, а иреалното действие – чрез класически танц. Още едно много важно отличие в балетните постановки по приказни сюжети, открива дисертантката и то е, " ... че липсва вариантът на нарушената забрана..."*

Йорданова подчертава огромното значение и роля на актьорското майсторство, леснодостъпната и хумористична драматургия, съобразена с възприемчивостта и предпочитанията на децата, костюмите и сценичната визия на спектаклите.

На финала дисертантката полага поантата върху "*...огромното значение на цялостни постановки за деца – така наречените детски балети. Участието на деца в балетите за деца е възможност да се приобщи детската аудитория към танцовото изкуство, да се провокира фантазията на децата. Детските балети са възможност децата изпълнители, а и детската публика, да се докоснат до красотата на класическата и съвременна музика и изяществото на балетното изкуство...*".

Четвърта глава може да се определи като централна в труда. *Бих окачествила задълбочеността на изследването, постиженията и изводите като приносни, и утилитарно приложими.* Изследването инспирирано и посветено на изискванията и подходите при работата с деца отново препраща към движението - изходната и отправна точка в балета и художествената гимнастика. На базата на симбиозата между екзерсиза и загарявката, допълнени от ритмически упражнения, акробатични движения взаимствани от спортната гимнастика, танцовата импровизация и авторски упражнения, дисертантката разработва и предлага своя педагогическа методика/система следствие на личните ѝ наблюдения, анализи, преодоляване на трудности и ползотворен опит в работата с подрастващи и студенти, доказала своята ефективност по най-убедителния начин, а именно в практиката чрез отличните резултати на нейните възпитаници.

Този метод-система с обхват на приложение - от деца на 4 години до професионални танцьори, включва 4 примерни разработени авторски класа, съдържащи екзерсизи, практически комбинации и танци, максимално съобразени с уменията и възрастта на обучаващите се, групирани съответно:

1.) от 4 до 8 год. обучението е поднесено под формата на игри и забавления;

2.) от 9 до 13 год. с включени по-големи натоварвания, увеличено време за работа на станка, паралелно поставяне на класически танци с характерни и модерни, както и работа с палци.

3.) в групата 14 - 18 год. екзерсиса и загревката се усложнени, комбинациите са в по-бързо темпо и с по-големи амплитуди, заучените движения, скокове и комбинации се изпълняват освен на туфли и на палци.

Дисертантката уточнява, че и при трите групи са застъпени ритмически упражнения, изпълнявани с ръце, крака или предмети, като дайре, кастанети, шалове и др.

4.) примерен клас за танцьори, обучаващи се във висши учебни институции. В тази група екзерсисът е със средна степен трудност и освен на общите за всички движения на станка, среда, скокове и кратки комбинации, се набляга на поставянето на танци в различни жанрове.

Паралелно с разработените педагогически методи и набора от технически упражнения, кандидатката извежда значимостта на постановъчната работа с деца, на сценичната практика и опит придобити чрез участията в концерти, конкурсни надпревари, семинари, спектакли, като подчертава тяхната важност за обогатяването и израстването на младите хора, за придобиване на *известен професионализъм*.

Заклучението е своеобразна рекапитулация, убедително извежда, аргументира и затвърждава направените съпоставки и обобщения. На финала дисертантката достига до извода: *"... Убедена съм, че тези две направления биха могли да си взаимодействат независимо къде бъдат представени - дали в театър или на състезателния килим. Те могат да бъдат свързани и с други танцови и спортни направления, но това по никакъв начин не е в ущърб на изпълнителите, а напротив - с помощта на различни похвати би могло да се пресъздаде и цялостен спектакъл, с техники от различните направления..."*.

Приноси

Като обобщавам казаното дотук, считам *че дисертационният труд е с висока приносна стойност*. Чрез анализите, находките, изводите и заключенията, подплатени и извлечени от личния ѝ изпълнителски и педагогически опит, дисертантката полага нови научни щрихи и запълва една методологична ниша в съвременното българско изследователско, педагогическо и интерпретативно поле. Разработката дава актуална информация в теоретичен план, както и практически напътствия върху които успешно биха могли да се опрат не само обучаващите се балетисти и състезателки по художествена гимнастика, но и действащи педагози, хореографи и треньори.

Особено ценно е, че разработката се фокусира върху работата с деца, дава веща и солидна теоретична основа, в проекцията ѝ на отправна точка при практическата подготовка, полага точно знание и верни естетически критерии, фундаментални за по-нататъшното развитие на бъдещите балетни артисти и спортни състезатели.

Между приносните моменти на разработката ще открия:

- 1.) *сравнителния анализ между екзерсиса в балетното изкуство и загревката в художествената гимнастика;*
- 2.) *изведените движения специфични за класическия екзерсис, използвани и в загревката при художествената гимнастика, както и движенията от загревката при художествената гимнастика, препоръчителни и за класическия екзерсис;*

- 3.) *съпоставителния анализ между миниатюри от класическия балет и художествената гимнастика, реализирани върху едно и също музикално произведение;*
- 4.) *детайлно коментираните отличителни особености между балетното изкуство и художествената гимнастика;*
- 5.) *създадената авторска педагогическа методика/система, включваща елементи от класическия екзерсис и загревката при художествената гимнастика;*

Заключение

Въз основа на всичко изложено дотук, давам своята положителна оценка на дисертационния труд на Джулия Йорданова *“Хореографии за деца в балетното изкуство и в художествената гимнастика. Процеси на изграждане и усвояване. Специфики”* и предлагам на членовете на уважаемото научно жури да *й присъдят научната и образователна степен “доктор”* по научна специалност *„Музикознание и музикално изкуство”*, професионално направление 8.3 *„Музикално и танцово изкуство”*.

21.08.2022 г.

проф. д-р Виолета Горчева

Opinion

for
dissertation work
on

Julia Romeova Yordanova

PhD student at Neofit Rilski University of Applied Sciences
Faculty of Arts, Department of Choreography
on the subject:

**"Choreographies for children in ballet art and
rhythmic gymnastics. Construction processes and
absorption. Specifics"**

for awarding the educational and scientific degree doctor
in scientific specialty "Musicology and musical art"
in a professional direction 8.3. "Music and Dance Art"

Research supervisor: Prof. D.Sc. Anelia Yaneva

Relevance of the topic

Dance has always accompanied human activity in all its forms spheres of manifestation, was and continues to be in the present moment an organic part of the spiritual and worldly manifestations, of the aesthetic and artistic pursuits of the human spirit.

Ballet with its beautiful poetics and grace, with its magnetic impact and imaginary experience even with its shaping as concept/model in the 16th century determined the interest of artists of all arts and enters as a decorative or dramaturgical segment in the dramatic and music-theatre genres. In modern practice dance is an indispensable and attractive part of entertainment shows, powerfully occurs in sports as well / to the greatest extent in the arts gymnastics, and to a lesser extent in sports, synchronized swimming, figure skating skating/, feeding and enriching the technical with grace and finesse the component, bringing it to the level of artistry.

In search of new and daring creative territories, beautiful vision, perfection of movements, rhythmic gymnastics recognized as our familiar discipline in 1961, unquestionably and purposefully leans of ballet canons, stylistics and vocabulary, implanted them in himself and refracting them through the uniqueness of its specificity, creates real ballet choreographies-miniatures, turning sport into grace art.

I welcome Julia Yordanova's choice to dedicate her dissertation work on an unknown and unexplored in the Bulgarian language scientific

research topic - "Choreographies for children in ballet art and in rhythmic gymnastics. Construction processes and absorption. Specifics", to look for the connection between ballet art and rhythmic gymnastics, to make a comparative analysis, such as constructs integrally and in detail the paradigm of their points of contact, quality distinctions, and designs through the double feedback the fruitful exchange between the two directions.

The selection of the topic is not accidental, it is inspired and motivated by the personal interests and biases of the doctoral student. Her excellent theoretical training acquired at the National Academy of Sciences "Prof. Pancho Vladigerov" – specialties Ballet pedagogy and Ballet direction, her rich and fruitful experience, respectively as a ballet artist, choreographer, director, pedagogue, equally convincingly performing in both classical and modern repertoire contemporary manifestations of dance, theater and film art, give her the opportunity to safely and qualitatively enter the problem of the research.

Structure of the dissertation

The dissertation is of a research and analytical nature by the theoretical-applied type. Its total volume is 235 pages, of which 219 main text, consists of an introduction, 4 chapters and a conclusion.

The bibliography includes a total of 107 chronologically arranged sources: 90 books and 17 internet sources. The development is illustrated by 11 photos placed in the applications.

The abstract succinctly, but correctly and accurately synthesizes the essence of the researched and developed thesis.

The PhD student has 4 publications and 3 reports on the specifics of dissertation work, the generated contributors are correctly displayed moments.

Description and evaluation

In the introduction after the brief overview of ballet art and rhythmic gymnastics, tracing their origin, conceptualization and genesis, a place is dedicated to their appearance in Bulgaria, of their fundamental differences, and of the specifics in the approach respectively at the ballet performance and the sports competition. The doctoral student emphasized

on the differences and difficulties in staging choreographies for children, dominated and in direct relation with the physical conditions, the complexity of the thematic circle and the ability to transform an artistic image.

In the introductory part, the purpose of the study is exposed, the specific tasks are also formulated.

The important details regarding the study have been specified and refined of the problem, the selection and development of the material, are aimed at the methods used - universal - historical approach, analysis, synthesis, comparison, generalization, induction, deduction and the private – based on personal observations and empirical experience.

The first chapter is structured in the form of a detailed comparative analysis between classical exercise in ballet art and the warm-up in rhythmic gymnastics. Based on the moves, the positions of arms, legs, postures, leaps in allegro, battements are brought out the similar movements, builds, exercises, positions applicable and generally valid for both directions. Each of the considered components is analyzed and illustrated in detail, which favors a the visual representation, creates accuracy and clarity for the preparation process and performance.

The dissertation highlights the essential features as well as the movements performing and characteristic, respectively only for the ballet or personally for rhythmic gymnastics, stops at the rarely used ones.

Yordanova emphasizes the importance of integration and the new ones experimental, technical and creative capabilities that the symbiosis between the two artistic directions provides. At the final on the head Julia Yordanova reaches the conclusion: *"..... The classic exercise also has a positive effect on rhythmic gymnastics, affecting compositions, coordination and correctness performing the movements of the gymnastic routines. From another side, a significant part of the warm-up movements in gymnastics can to be used in classical exercise as well, as far as they help developing the physical data of the child turning the legs, a larger stride - the so-called bigger "step".*

Regardless of the fact that one is treated as a sport and the other as art, they are interconnected and in the correct construction of the lesson by the teacher or coach, the use of movements and exercises from the other direction could help further development of different qualities...."

Dance miniatures for children in ballet art and rhythmic gymnastics are the subject of study in the **second chapter**. After considering the specifics of the miniature as form and concept/model, the PhD student focuses on and analyzes the similarities and differences in dance choreographic miniatures and in rhythmic gymnastics. For a bigger one clarity, legibility and overview, select and explore thumbnails in both tracks created on identical pieces of music. From this point of view, Yordanova outlines the function and role of the choreographer in the act of creation, defining them accordingly - as leading in the dance – and minor in rhythmic gymnastics.

The dissertation dwells in detail on the technical components, a leading goal for gymnastics and a concomitant, indispensable part of ballet through the levels of difficulty considered, the process of mastering them and the place of the technical component in the integral artistic one manifestation in both art products.

I would define the comparisons and conclusions made as contributing about choreographies to the same music - in ballet and art gymnastics. The sighted miniatures "The Dying Swan" - Saint-Saëns, Entre de Kitri from the ballet "Don Quixote", Raymonda variation from the ballet of the same name, a variation of Esmeralda from the ballet of the same name, "Bolero" /and in figure skating/, "Dolls", are analyzed from the point of view point of the musical form and its entry into the choreographic reading and decision, the tolerance for the composer's conceptual design, the expression of the performance, respectively in the dance piece and in combination in rhythmic gymnastics.

The conclusions made regarding the similarities and differences in the construction and execution of the miniatures in terms of technical advantage, image and plot areas, dominated by the laws of the stage and the sporting competition.

The third chapter expands the scope and scale of part of the study in chapter two, focusing specifically on complete choreographies for children in ballet art. Yordanova considers the children's performance as approach, model, essential characteristics and stops at the main permanent ones patterns and morphological structure of tales conceptualized by Vladimir Propp - a starting point and irrevocable point for every artist at interpretation, interpretation and stage transcription. Quite logical and purposeful as closest to children's sensibility and perception, she examines 8 ballet performances that fit within the parameters of the three categories: *ballets for animals and birds* - /Petya and the Wolf", "The Hornbill", "Fiery

Bird"/; *ballet variants of social and domestic fairy tales* - "The Doll Fairy", "Cinderella", "Cipolino"; *ballet variations of magic tales* -/"Sleeping Beauty", "The Nutcracker", and the "Swan Lake" just mentioned. The analysis of the works includes several key indicators and signs: creation history, dramaturgical dramatic and musical principles, mise-en-scène and choreographic reading, technical and artistic manifestations.

It is on this research base that the doctoral student reaches the important and general conclusion: " ... *in ballet, Propp's classification is modified. A main feature in dramaturgy for ballet is that and in animal tales, and in socio-habitual tales is present the magic. Duality: real action - unreal /magical/ is laid down even at the dramaturgical level in the ballet tales. The choreography, of course, reflects this bipolarity as the real action is primarily expressed through a characteristic dance, and the unreal action - through classical dance.* Another very important distinction in the ballet productions based on fairy tales, the doctoral student discovers, and it is " ... *that the variant of the violated prohibition is missing...*".

Yordanova emphasizes the great importance and role of acting. Instead age, the accessible and humorous dramaturgy tailored to children's receptivity and preferences, costumes and stagecraft vision of the performances.

At the end, the dissertation student puts the point on "***...the huge significance of complete productions for children - the so-called children's ballets.*** *The participation of children in children's ballets is an opportunity to introduced the children's audience to the art of dance, to be provoked children's fantasy. Children's ballets* are an opportunity for children performers, as well as the children's audience, to touch the beauty of classical and contemporary music and the grace of ballet art...".

The fourth chapter can be defined as central to the work. *I would graded the thoroughness of the research, achievements and conclusions as contributing and utilitarian applicable.* The research inspired and dedicated to the requirements and approaches in working with children again refers to movement - the starting point and starting point in ballet and rhythmic gymnastics. Based on the symbiosis between exercise and the warm-up, supplemented by rhythmic exercises, acrobatic movements borrowed from sports gymnastics, dance improvisation and original exercises, the PhD student develops and offers her pedagogical methodology/system as a result of her personal observations, analyses, overcoming difficulties and fruitful experience in working with adolescents

and students, has proven its effectiveness in the most convincing way way, namely in practice through the excellent results of hers graduates.

This method-system with a range of application from children of 4 years to professional dancers, includes 4 sample designed author classes, containing exercises, practical combinations and dances, to the maximum according to the skills and age of the learners, grouped accordingly:

1.) from 4 to 8 years the training is presented in the form of games and entertainment;

2.) from 9 to 13 years old, including heavier loads, increased machine work time, parallel placement of classic characteristic and modern dances as well as finger work.

3.) in the 14-18 age group, the exercise and warm-up are more complicated, the combinations are at a faster pace and with greater amplitudes, learned movements, jumps and combinations are performed except on shoes and thumbs.

The dissertation student clarifies that in all three groups they are represented rhythmically exercises performed with hands, feet or objects such as tambourines, castanets, scarves etc.

4.) sample class for dancers studying in higher education institutions. In this group, the exercise is of medium difficulty and besides of the common to all movements of the loom, medium, jumps and short combinations, emphasis is placed on placing dances in different genres.

In parallel with the developed pedagogical methods and the set of technical exercises, the candidate brings out the importance of stage work with children, stage practice and experience gained through participation in concerts, competitions, seminars, performances, emphasizing their importance to the enrichment and growth of young people, to acquire *some professionalism*.

The conclusion is a kind of recapitulation, convincingly deduces, argues and confirms the comparisons and generalizations made. On in the final, the doctoral student reaches the conclusion: "*... I am convinced that these two strands could interact regardless of where they are presented - whether in the theater or on the race carpet. They can be connected with other dance and sports areas, but this in no way to the detriment of the performers, but on the contrary - with the help of in different ways, a whole spectacle could be recreated, ptechniques from different directions...*".

Contributions

Summarizing what has been said so far, I consider that the *dissertation work is with high contribution value*. Through the analyses, findings, conclusions and the conclusions underpinned and drawn from her personal executive and pedagogical experience, the doctoral student adds new scientific touches and fills a methodological niche in modern Bulgarian research, pedagogical and interpretive field. The development gives up-to-date theoretical information as well as practical guidance on which could be successfully relied upon not only by ballet dancers in training and rhythmic gymnastics competitors, but also active teachers, choreographers and coaches.

It is especially valuable that the development focuses on working with children, gives a sound and solid theoretical basis, in its projection as a starting point in the practical training, he lays accurate knowledge and true aesthetic criteria fundamental to the further development of future ones ballet dancers and sports competitors.

Among the contributing moments of the development, I will single out:

- 1.) *the comparative analysis between the exercise in ballet art and the warm-up in rhythmic gymnastics;*
- 2.) *the derived movements specific to the classical exercise, also used in the warm-up in rhythmic gymnastics, as well as warm-up movements in rhythmic gymnastics, also recommended for classical exercise;*
- 3.) *the comparative analysis between miniatures from classical ballet and rhythmic gymnastics, realized on the same musical work;*
- 4.) *the detailed commented distinctive features between ballet art and rhythmic gymnastics;*
- 5.) *the created author's pedagogical methodology/system, including elements of the classical exercise and the warm-up for the artistic one gymnastics;*

Conclusion

Based on everything presented so far, I give my positive assessment of Julia Yordanova's dissertation work *"Choreographies for children in ballet art and rhythmic gymnastics. Processes of build and absorb. Specifics"* and offer members of the the respected scientific jury *to award her the scientific and educational degree "doctor" in scientific specialty "Musicology and musical art", professional direction 8.3 "Music and dance art"*.

21.08.2022

Prof. Dr. Violeta Gorcheva